

РЕШЕНИЕ

№ 20

гр. Варна, 09.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на първи февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Милен П. Славов

Членове: Петя Ив. Петрова
Мария Кр. Маринова

при участието на секретаря Виолета Т. Неделчева
като разгледа докладваното от Мария Кр. Маринова Въззивно гражданско дело № 20223000500357 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното.

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.Образувано по подадена въззивна жалба и насрещна въззивна жалба, както следва. Въззивна жалба, подадена от Асоциация на сръбските застрахователи /„Удружение осигуравача Србије“/, Република Сърбия, гр.Белград, чрез процесуалния представител адв.А.Б., против решение №260004/23.03.2022г., постановено по гр.д.№317/19г. по описа на ШОС, **в частите му**, с които: **1/** Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати на Д. В. Д. сумата от 100 000лв. и на К. Д. К. сумата от 100 000лв., представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди - душевни болки от причинената при ПТП на 25.08.2015г. в Р.Сърбия смърт на Д. К. Д., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 24.03.2022г. до окончателното им изплащане; **2/** Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати на Д. В. Д. и К. Д. К. деловодни разноси в размер на 97, 50лв.; **3/** Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати на адв.Я. Д. при САК адвокатско възнаграждение в размер на 5 530лв.; **4 /** Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати по сметка на ШОС държавна такса в размер на 8 000лв., на осн. чл.78, ал.6 от ГПК. В жалбата се твърди, че решението в обжалваните му части е неправилно, като постановено в противоречие с материалния закон и поради необоснованост по изложените в същата подробни съображения. Претендира се да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявените искове бъдат отхвърлени и за посочените им части. Претендират се разноси.

Въззиваемите Д. В. Д. и К. Д. К. в депозирания отговор по жалбата в срока по чл.263, ал.1 от ГПК чрез процесуалния си представител адв.Я.Д. поддържат становище за нейната неоснователност и молят решението на ШОС в обжалваните му от ответника части да бъде потвърдено. Претендират разноски.

Насрещна въззивна жалба, подадена от Д. В. Д. и К. Д. К. чрез процесуалния им представител адв.Я.Д., против решение №260004/23.03.2022г., постановено по гр.д.№317/19г. по описа на ШОС, **в частите му**, с които: **1/** са отхвърлени исковете на Д. В. Д. и К. Д. К. против Асоциация на сръбските застрахователи в частите им за осъждането на ответника да заплати на Д. В. Д. сумата, представляваща разликата над 100 000лв. до 140 000лв. и на К. Д. сумата, представляваща разликата над 100 000лв. до 140 000лв., представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди - душевни болки от причинената при ПТП на 25.08.2015г. в Р.Сърбия смърт на Д. К. Д.; **2/** са осъдени Д. В. Д. и К. Д. К. да заплатят на Асоциация на сръбските застрахователи деловодни разноски в размер, представляващ разликата над 365, 70лв. на 609, 50лв. В жалбата се твърди, че решението в обжалваните му части е неправилно, като постановено в противоречие с материалния закон и поради необоснованост по изложените в същата подробни съображения. Претендира се да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявените искове бъдат уважени до посочените размери, ведно със законните последици. Претендират се разноски.

Въззиваемата страна Асоциация на сръбските застрахователи в депозирания отговор по насрещната въззивна жалба в срока по чл.263, ал.3 от ГПК чрез процесуалния си представител адв.А.Б. поддържа становище за нейната неоснователност и моли решението на ШОС в обжалваните му от ищците части да бъде потвърдено. Претендира разноски.

За да се произнесе, съдът взе предвид следното.

В исковата си молба ищците Д. В. Д. и К. Д. К. излагат, че първата е майка, а вторият е син на Д. К. Д., поч. на 25.08.2015г. при ПТП в Република Сърбия, виновно причинено от водача на трактор "ІМТ 577", рег.№SOP18962, М.Я., за което последният е осъден с влязла в сила присъда. За посоченото МПС не е имало сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ към 25.08.2015г. След влизане в сила на присъдата, ищците заявили писмената си претенция към ответника Асоциация на сръбските застрахователи-Гаранционен фонд/„Гарантни фонд при Удружение осигуравача Србие“/ за изплащане обезщетение за претърпените от тях неимуществени вреди от смъртта на родственика им. По образуваната пред ответника преписка представили всички изискани от него документи. В отговор същият определил обезщетение в размер на 4 749, 28 евро за ищцата и в размер на 4 155, 63 евро за ищеца и ги поканил за сключване на извънсъдебно споразумение. Така определените размери са ниски и несъобразени с

действително претърпените от ищите неимуществени вреди в резултат от смъртта на техния съответно син и баща, предвид което и те не приели предложението на ответника.

Д. Д. изживяла изключително тежко смъртта на своя син, настъпила внезапно и напълно неочаквано за нея. От загубата му търпяла нестихващи душевни болки и страдания, каквито само загубата на дете може да причини на майка. След трагичния инцидент психичното ѝ състояние е тежко. Налице е постоянно усещане за напрегнатост, нервност, отчаяние и безпомощност. Изпаднала в депресивни състояние, отказвала да излиза навън, да общува с хора, не можела да спи. Преди да се изолира напълно, ходила ежедневно, в продължение на месеци, на гроба на сина си. Емоционалният ѝ свят бил напълно опустошен.

К. К. също изживял тежко смъртта на баща си. Загубил е един от най-близките си хора в живота, своя учител, своята мъжка опора, стожера в семейния дом. Между него и баща му съществували изключително близки отношения на любов и привързаност. Контактували се ежедневно и са се подкрепяли взаимно. Починалият винаги е бил пример за подражание на сина си. Научил го на ценни уроци, свързани с изграждането на ценностната му система и морал. Понастоящем липсата на бащина опека ще съпътства ищеца през най-важните периоди от живота му, а чувството за невъзвратима загуба няма да бъде преодоляно по никакъв начин.

Предвид гореизложеното, претендират ответникът Асоциация на сръбските застрахователи да бъде осъден да заплати на всеки от ищите сумата от по 200 000 лв., представляваща обезщетение за претърпените от всеки от тях неимуществени вреди-морални болки и страдания от загубата на Д. К. Д., ведно със законната лихва върху всяка от главниците, считано от 25.08.2015г. до окончателното изплащане. Поддържат, че на осн. чл.4, ал.2 от КМЧП компетентен да разгледа исковете е българският съд, а на осн. чл.105 от КМЧП спорът следва да бъде разрешен при прилагане на българското национално право.

Ответникът Асоциация на сръбските застрахователи /“Удруженье осигуравача Србије“, Република Сърбия, гр.Белград в депозирания писмен отговор в срока по чл.131 от ГПК и уточняващата молба към него от 13.07.2020г. оспорва предявените искове. Възразява за липса на международна компетентност на българския съд, като твърди, че единствено компетентен да разгледа спора е съдът в Република Сърбия по местонастъпване на събитието. Твърди и, че не е пасивно процесуално легитимиран да отговаря по предявените против него преки искове, нито са налице необходимите предпоставки за реализиране правата на ищите по тях. В условие на евентуалност, ако исковете са допустими, твърди, че приложимото за спора право е сръбското материално право, защото вредоносният резултат е настъпил на територията на Република Сърбия. Възразява за прекомерност на претендираните обезщетения, като несъответстващи на размерите,

определяни по критериите на сръбското право, на критериите за справедливост, на добрите застрахователни практики и на трайно установената в Република Сърбия съдебна практика за подобни случаи. Поддържа, че така предложените от него на ищците размери на обезщетения биха репарирали в пълен обем търпените от тях болки и страдания и са изцяло съобразени с практиката в подобни случаи в Република Сърбия. Оспорва дължимостта на претендираната законна лихва върху главниците, считано от датата на деликта, като поддържа, че според сръбското законодателство законна лихва се дължи от датата на постановяване на съдебното решение. Възражава и за изтекла погасителна давност.

С влязлото в сила в тези му части първоинстанционно решение главните искове са отхвърлени за разликите над 140 000лв. до 200 000лв., както и са отхвърлени исканията на ищците за заплащане на законна лихва върху присъдените главници от по 100 000лв., считано от 25.08.2015г. до датата на решението.

Съдът, след като съобрази събраните по делото доказателства и приложимия закон, приема за установено от фактическа и правна страна следното.

Между страните не е спорно, а и от представените по делото, вкл. с превод на български език, заверени копия от присъда от 06.06.2018г. и мотиви към нея по дело №178/16г. по описа на Основен съд-гр.Ниш и присъда от 10.01.2019г. и мотиви към нея по дело №879/18г. по описа на Апелативен съд-гр.Ниш, се установява, че с влязла в сила в тази ѝ част на 10.01.2019г. присъда по дело №178/16г. М.Я. е признат за виновен в извършване на 25.08.2015г. на републикански път А4, категория 1А, в участъка Пирот-Д.град, на околоръстния път около гр.Пирот, при с.Полска Ржана, в състояние на вмняемост, при управление на трактор "ІМТ 577", рег.№SOP18962, с прикачено към него ремарке с рег.№SOP16363, на „тежко наказуемо деяние срещу безопасността на движение по пътищата“ по чл.297, ал.4, вр. чл.289, ал.3, вр. ал.1 от НК на Република Сърбия и „наказуемо деяние неосказване помощ на лице, пострадало в ПТП“ по чл.296, ал.1 от НК на Република Сърбия, като вследствие на първото престъпление е причинена на място смъртта на П.А. и на Д. Д.. Между страните са приети за безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата относно механизма на настъпване на ПТП, причинно-следствената връзка между настъпилото събитие и вредоносния резултат, липсата на съпричиняване от страна на Д. Д. и липсата на сключена застраховка „Гражданска отговорност“ към 25.08.2015г. за трактор "ІМТ 577", рег.№SOP1 896.Не е спорно и обстоятелството, че ищците са съответно майка и син на починалия Д. Д..

Спорът между страните е с международен елемент, предвид обстоятелствата, че ищците са български граждани, ответникът е сдружение, регистрирано в Република Сърбия, и смъртта на родственика на ищците, от която са претърпени твърдените неимуществените вреди, за които се

претендира в производството обезщетение, е настъпила на територията на Република Сърбия.

Република Сърбия не е държава членка на ЕС, поради което нормите на общностното право са неприложими при определяне международната компетентност, съответно некомпетентност, на българските съдилища за разглеждане на възникналия спор между страните с международен елемент. Същевременно липсват други международноправни уредби, обвързващи двете държави, и уреждащи съответния случай, предвид което на осн. чл.3, ал.1 от КМЧП при установяване компетентността на българските съдилища следва да намерят приложение субсидиарните разпоредби на КМЧП. Поради установения личен критерий-българско гражданство на ищците, съгласно общата норма на чл.4, ал.1, т.2 от КМЧП и при липса на обосновани твърдения, съответно доказване на изключителна компетентност на сръбските съдилища по повдигнатия спор, българският съд се явява международно компетентен да разгледа спора, без паралелната компетентност на сръбските съдилища да изключват тази на българските.

Според общата разпоредба на чл.2, ал.1, изр.1 от КМЧП частноправните отношения с международен елемент се уреждат от правото на държавата, с която те се намират в най-тясна връзка. На осн. чл.105, ал.1 от КМЧП задълженията /т.е. отговорностите/, произтичащи от непозволено увреждане, се уреждат от правото на държавата, на чиято територия са настъпили или има опасност да настъпят непосредствените вреди, а на осн. чл.116 от КМЧП правото на увреденото или ощетеното лице да предяви иск пряко срещу застрахователя на лицето, чиято отговорност се търси, се урежда от правото, приложимо към задължението, произтичащо от съответното извъндоговорно отношение, освен ако увреденото или ощетеното лице е избрало да основе иска си на правото, приложимо към застрахователния договор /в случая и в двете хипотези това е правото по чл.105, ал. 1 от КМЧП/. Според посочените разпоредби приложимо при разглеждане спора между страните е сръбското материално право, защото непосредствена по смисъла на цитираната разпоредба е претърпяната от родственика на ищците вследствие на ПТП вреда - болките и страданията, довели до неговата смърт, настъпили на територията на Република Сърбия, а твърдените, че са претърпените от близките му/ищците/ вреди са последици от претърпяната от увреденото лице вреда, които нямат значение за определянето на приложимото право, т.к. се явяват непреки последици от произшествието.

В съответствие с изискването на чл.43 от КМЧП по делото е установено чрез съдебни поръчки, вкл. последната пред настоящата инстанция, съдържанието на относимото към предмета на делото сръбското материално право.

Основните актове, уреждащи отговорността на Асоциация на сръбските застрахователи /“Удруженьу осигуравача Срби је“, превеждано в различните документи и като Сдружение на сръбските застрахователи/ са както следва:

Съгласно чл.1 от Закон за задължителното застраховане в транспорта, обн.2009г., с последващи изменения, действащ към датата на събитието и понастоящем, същият регламентира задължителното застраховане в транспорта, учредяването на Гаранционен фонд, неговата компетентност и начина на финансиране, както и възлагането на публични правомощия на Сдружение на сръбските застрахователи.

Съгласно чл.18, ал.1 собственикът на моторно превозно средство е длъжен да сключи договор за застраховка „Гражданска отговорност“ за вреди, причинени на трети лица от използването на моторното превозно средство поради смърт, телесна повреда, разстройство на здравето, унищожаване или повреда на вещи, с изключение на щети на вещи, които той е получил за транспортиране (наричана по-нататък застраховка „Гражданска отговорност“).

Със закона се предвижда създаването на Гаранционен фонд за, съгласно чл.74, икономическа защита на пътниците в обществения транспорт и на увредените трети лица, в случаите, когато щетите са причинени от използването на незастраховано или непознато транспортно средство, както и за щети, за които обезщетението е задължение на застрахователното дружество, срещу което е открито производство по несъстоятелност, по реда на този закон. При изпълнение на задачите, посочени в чл.74, Гаранционният фонд приема искове за обезщетения и извършва тяхната оценка и ликвидация, както и изплаща застрахователната сума, тоест щети. Съгласно чл.76, ал.1, т.1 средствата на Гаранционния фонд се използват за изплащане на застрахователната сума, т.е. обезщетение за вреди на увредени лица, а именно: причинени от използването на моторно превозно средство, въздухоплавателно средство, кораб или друго транспортно средство, за което не е сключен задължителен застрахователен договор по смисъла на този закон. Според чл.91, ал.1 щетите, причинени от използването на моторно превозно средство, въздухоплавателно средство, кораб или друго транспортно средство, чийто собственик не е сключил договор за задължителна застраховка и е бил длъжен да го застрахова съгласно разпоредбите на този закон, се обезщетяват в същия обем и по същите условия, както, ако в деня на настъпване на вредоносното събитие е сключен договор за задължителна застраховка. На осн. чл.96 лице, което не е гражданин на Република Сърбия и на което е причинена вреда на територията на Република Сърбия чрез използване на моторно превозно средство, самолет, лодка или друго транспортно средство в случаите по чл. 74, ал. 1 от този закон, има право на изплащане на застрахователната сума, т.е. право на обезщетение за вреди съгласно разпоредбите на този закон.

Съгласно чл.111, ал.1 до учредяване на Гаранционен фонд, дейностите, предвидени да се осъществяват от него, ще се извършват от Сдружение на сръбските застрахователи, съгласно нормативната уредба, действала до влизане в сила на този закон.

Според посочената информация в уведомителното писмо на Министерство на правосъдието на Република Сърбия към последната поръчка от 14.11.2022г., понастоящем предвиденият да се учреди Гаранционен фонд все още не е започнал да действа, поради което дейностите, включени в неговата компетентност, се осъществяват от Сдружение на сръбските застрахователи. Предходният нормативен акт е Закон за застраховане на имуществото и лицата, обн.1996г. В чл.143 от същия е предвидено, че Сдружение на сръбските застрахователи приема, извършва оценка и ликвидация на исковете за обезщетения и извършва изплащане на обезщетения за щети и реализира регресни искове, свързани с използване на средствата от Гаранционен фонд, които средства сдружението управлява. Съгласно чл.99 от този закон, средствата, постъпващи от вноски на застрахователите, се използват и за изплащане на обезщетения за вреди, предизвикани от използване на МПС, за което не е бил сключен договор за задължителна застраховка. Аналогичната разпоредба на чл.91, ал.1 от сега действащия закон е в чл.104 от Закон за застраховане на имуществото и лицата.

Предвид цитираните разпоредби на посочените закони, съдът приема, че Сдружение на сръбските застрахователи е пасивно легитимирано да отговаря по претенция за изплащане на обезщетение за вреди, настъпили на територията на Република Сърбия и причинени виновно от водач на регистрирано на територията на Република Сърбия МПС, за което не е бил сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“.

В съответствие с изискванията на цитираните закони, ишците са отправили първоначално писмена претенция до ответника за заплащане на обезщетение за претърпените от смъртта на Д.Д. неимуществени вреди, заведена от сдружението на 17.04.2019г., с приложени към същата необходимите доказателства. Не е спорно между страните, че окончателно предложените на ишците обезщетения от ответника, съответно в размер на 960 000 динара за първата и в размер на 840 000 динара за втория не са приети от тях, съответно не са заплащани.

Материята относно видовете вреди, подлежащи на обезщетяване, начинът за тяхното обезщетяване и погасителната давност са уредени в Закон за облигационните отношения, обн.1978г., с последващи изменения. В раздел 5, глава 2 е уредена отговорността в случай на произшествие, причинено от движещо се МПС, а в раздел 7, глава 5 обезщетението за неимуществени вреди.

Съгласно разпоредбата на чл.178, ал.1 от ЗОО в случай на злополука, причинена от движещо се МПС, причинено единствено по вина на един собственик, се прилагат правилата за отговорност въз основа на вина, т.е. деликтната отговорност.

На осн. чл.200 от ЗОО за претърпени физически болки, за претърпени душевни страдания в резултат от намалена жизнена активност,

обезобразяване, подронване на авторитета, засягане на чест, свобода или права на личността, смърт на близко лице и причинен страх, съдът, ако прецени, че обстоятелствата по случая, и по-конкретно интензивността на страданията и страха и продължителността им го оправдават, следва да присъди справедливо парично обезщетение, независимо от наличието или отсъствието на обезщетение за имуществени вреди. При вземане на решение по иск за обезщетение за неимуществени вреди, както и за размера на обезщетението, съдът отчита значението на увреденото благо и целта, която се преследва с обезщетението, но така също следи с неговото присъждане да не се удовлетворяват желания, противоречащи на неговата природа и обществена цел. На осн. чл.201, ал.1 от ЗОО при смърт на лице, съдът може да присъди на членовете на най-близкото му семейство /брачен партньор, деца и родители/ справедливо парично обезщетение за понесените от тях душевни страдания.

Предвид цитираните разпоредби и съдът приема, че ищите, съответно като родител и дете, са активно легитимирани да претендират от ответника обезвреда, представляваща справедливо парично обезщетение, за претърпените от тях неимуществени вреди от смъртта на родственика им. При определяне размера на обезщетението, следва да бъдат взети предвид обстоятелствата, посочени в чл.200 от ЗОО. Според чл.188, ал.5 от ЗОО обезщетението при смърт, телесна повреда или увреждане на здравето, може да се определи и като една обща сума, вместо анюитетите по чл.178, ал.1 от ЗОО.

По отношение размера на обезщетенията е необходимо да се посочи, че според установените разпоредби на сръбското материално право не са налице такива, уреждащи фиксирани размери на обезщетенията за претърпени неимуществени вреди, дължими от Сдружение на сръбските застрахователи/съответно и от застрахователните дружества/ за вреди от МПС, подлежащо на застраховане. Фиксиран е само размерът на застрахователната сума/нивото на застрахователно покритие/ по договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, който при телесни повреди от едно вредоносно събитие, независимо от броя на увредените лица, не може да бъде по-нисък от 1 000 000 евро.

По поставените въпроси в съдебните поръчки по отношение размерите на обезщетенията е посочвано, че същите зависят от обстоятелствата по всеки конкретен случай. В последната поръчка на поставения въпрос „какви са, според преобладаващата понастоящем съдебна практика, присъждащите средни, обичайни обезщетения за неимуществени вреди/морални болки и страдания/ в резултат от смърт на родител и в резултат от смърт на дете, настъпили през 2015г., като се посочат по възможност няколко различни такива по влезли в сила съдебни актове“ в изготвения на 10.11.2022г. отговор от Председателя на Върховния касационен съд на Република Сърбия е посочено, че в този съд няма отделно регистрирани дела според критерия размер на присъденото обезщетение за неимуществени вреди, нито има

прието на заседанието на отделението правно становище, свързано с размера на такова обезщетение. Неимуществената вреда е индивидуална и нейният размер се определя в зависимост от обстоятелствата за всеки конкретен случай, по смисъла на разпоредбата на чл.200 от Закон за облигационните отношения.

Предвид гореизложеното и съдът приема, че справедливият размер на обезщетението следва да се определи именно според разпоредбата на чл.200 от ЗОО при установяване на критериите, посочени в него. Представените по делото 4 съдебни решения на сръбски съдилища, постановени в периода 2016г.-2020г., касаещи присъдени обезщетения за неимуществени вреди, претърпени от смърт на близък родственик, съответно от първоинстанционни съдилища, въззивен съд и ВКС с присъждани обезщетения в порядъка до около 1 000 000 динара/около 16 670лв./ не съставляват задължителна съдебна практика, според така установеното сръбско национално законодателство, вкл. и решението на Основен съд-гр.Пирот, касаещо присъдено обезщетение на наследници на другото загинало при същото ПТП лице от по 588 000 динара, вкл. и защото последното е постановено в процедура при признание на иска от ответното сдружение за така предявения размер, съответно без да се изследват конкретните вреди, дали обезщетението за тях е справедливо и дали кореспондира на константната съдебна практика.

Съгласно показанията на св.А.С. същата е баба по майчина линия на ищеца.От 3 годишна възраст К. живее в Италия със своята майка, която има там сключен втори брак с италианец от 9 години, а с бащата на К. се развела, когато К. бил на година и половина.От около 10 годишната възраст на К. и баща му се преместил да живее в Италия, където и постоянно пребивавал до смъртта си/в гр.Биела-населено място на 150 км. от това, в което живее К./В Италия пребивавала постоянно и свидетелката/в населено място на 3 км. от това, в което живее дъщеря й-гр.Пиаченца, но й гостувала почти всеки ден/ до преди 2-3 години, когато, след като си купила апартамент в гр.Несебър, се прибрала в България.След прибирането си всяка година пролетта, есента и по празниците посещава близките си в Италия, вкл. тогава се вижда и с К., а иначе общува с него постоянно по фейсбук и месинджър, лятото те й гостуват в България.К. поддържал много близки отношения с баща си в Италия, чували се по телефона през ден, гостували си почти всяка седмица/както К. в неговия дом-често до там го карали дъщеря й и вторият й съпруг, така и баща му му гостувал/.Винаги, когато К. е имал нужда от него, баща му му е помагал.Купувал му дрехи, обувки, давал му пари, учил го да кара мотор.Между тях не е имало скандали, отношенията им били много добри, непрекъснато се търсили.Когато баща му починал, К. и майка му, й гостували в България.Когато им съобщили по телефона, К. останал безмълвен, станал и излязъл, после обикаляли два часа да го търсят, притеснили си, защото той бил с по-лабилна психика, чувствителен, лекуван бил от панически атаки и депресия, за които приемал лекарства от 2012г. до 2015г.След смъртта на баща си се затворил в себе си, не излизал от дома си, напуснал работа.И в

момента не работи. Има книжка, но отказва да се качва на кола и да шофира. Година и половина след това отново приемал лекарства, не можел да се стабилизира. Влязъл в психиатрично заведение за 3 месеца, там го лекували. След изписването си продължава да приема лекарства, но и понастоящем има психически атаки, не е стабилен, не се чувства добре, липсвал му баща му.

Съгласно показанията на св. М. Д. а същата е дъщеря на ищцата и леля на ищеца, живее в Италия от 2000г., брат ѝ живеел в Италия от 2004г., в населено място на 3 км. от това, в което тя живее. Майка им живее в България, но я посещавали всяко лято, през останалото време се чували постоянно по телефона и чрез видеовръзки, били сплотено семейство. Не искала да се премести при тях за постоянно, защото баща им бил болен и тя го гледала до смъртта му. Свидетелката и брат ѝ идвали и си отивали, помагали на майка си. Тя и понастоящем не може да преживее смъртта на сина си, ходи често на гробищата, получила инсулт, свидетелката се грижи за нея, настоявала да се приберат вече в Италия, но майка ѝ казвала, че няма на кого да остави брат ѝ тук.

При определяне размера на обезщетението съдът, взе предвид следното. Починалият е бил на възраст от 50 години при настъпване на ПТП, в работоспособна възраст, жизнеспособен, деен и без данни да е страдал от заболявания. Ищите са били съответно на възраст от 72 години и 24 години. От съвкупния анализ на събраните по делото гласни доказателства, които са ценени при условията на чл. 172 от ГПК, предвид горепосочените родствени връзки, но и същевременно като непротиворечащи на останалия събран по делото доказателствен материал, се установява, че между починалия и майка му е имало нормалната емоционална връзка, отличаваща се с обич, привързаност, грижа, уважение и подкрепа. Такава емоционална връзка е имало и между него и сина му, независимо, че те не живеели в едно домакинство. Действително родителите са били разведени и от 3 годишна възраст ищецът живее в Италия с майка си, но съгласно установеното от показанията на свидетелите /които противно на възраженията във въззивната жалба не се базират на спорадични впечатления, а на постоянни такива, вкл. защото и двете свидетелки са пребивавали в Италия постоянно /първата до около 2019г./, и са имали непосредствени лични впечатления, първата върху семейството на дъщеря си и внука си, а втората върху брат си/, от 2004г. баща му също е живеел постоянно в Италия и то в сравнително близко населено място. Именно в периода от живота му, когато ищецът е съзрявал и се е оформяла ценностната му система и морал, баща му е бил до него. Контактите им не са били епизодични, а напротив постоянни, довели до изграждане на посочената близка връзка родител-дете с присъщите ѝ характеристики. Ищецът е бил с лабилна психика, лекуван с лекарствена терапия за тревожно-депресивни симптоми в периода м. 12.2012г.-м. 02.2015г., съгласно Специализиран медицински доклад, издаден от Регионална здравна служба Емилия-Романя, здравно звено гр. Пиаченца, а след ремисия отново е

лекуван с лекарствена терапия в периода м.02.2017г. до м.03.2019г. поради повторна поява на същите симптоми във връзка със смъртта на баща му.Изживял е смъртта на баща си изключително тежко, траурната му реакция на загубата се е усложнила, затворил се е в себе си, напуснал е работа, като се е стигнало до необходимостта от лекарствена терапия и престой в психиатрично заведение.Ищцата, като майка, също е преживяла тежко внезапната, неочаквана и настъпила при трагични обстоятелства смърт на сина си, продължава силно да страда от загубата му, не иска да напусне България и да заживее при дъщеря си, защото той е погребан тук.

Съобразявайки продължителността и интензитета на претърпените неимуществени вреди по повод преживяната загуба, възрастта и общественото положение на починалия, обстоятелствата, при които е настъпила смъртта му, степента на родствена близост, действителното естество и съдържание на отношенията в семейството на починалия, силната емоционална привързаност между членовете на семейството, мястото, което той до смъртта си е заемал в живота на всеки един от ищите, тяхната възраст към момента на загубата му, емоционалния отговор за смъртта му, необратимия характер на понесените морални болки и страдания, нивата на застрахователно покритие към релевантния за определяне на обезщетението момент, съдът приема, че обезщетението за всеки от ищите следва да се определи в размер на 100 000лв., явяващ се съобразен с така установените в производството, че са търпени от тях емоционални болки и страдания от загубата на Д. Д., които размери същевременно не благоприятстват стремежи, несъвместими с характера на обезщетението и неговата обществена цел.Сумите се дължат ведно с лихва за забава, като в случая ищите не са обжалвали отхвърлянето от първоинстанционния съд на претенцията им за присъждане на законна лихва върху присъдените им главници за периода от 25.08.2015г. до 24.03.2022г., а датата 24.03.2022г., следхожда датата на подаване на исковата молба-05.08.2019г.

По възражението за изтекла погасителна давност.

Съгласно чл.361 от Закон за облигационните отношения, давността започва да тече от първия ден, в който вискателят е имал право да претендира изпълнение на задължението, освен ако за определени случаи законът не е предвидил нещо друго.Съгласно чл.376, ал.1 от ЗОО общата погасителна давност за обезщетение за вреди е 3 години, от момента на узнаване на вредите и на виновния, а независимо от узнаването е 5 години от датата на настъпване.Съгласно чл.377 от ЗОО, когато вредата е предизвикана от извършено престъпление, а за наказателното преследване е предвиден подълъг срок на давност, искът срещу виновното лице за обезщетение за вредите се погасява по давност след като изтече установеният за наказателно преследване срок на давност.Прекъсването на давността за наказателно преследване води до прекъсване на давността за икове за обезщетение, същото важи и за спирането на давностния срок.Съгласно чл.380, ал.1 от ЗОО вземанията на притежател на застрахователна полица, съответно на трето

лице, по договори за застраховка "Живот" се погасяват след пет години, а по други застрахователни договори за три години, считано от първия ден след края на календарната година, през която е възникнала претенцията, а съгласно чл.380, ал.5 от ЗОО прекият иск на третото увредено лице срещу застрахователя се погасява по давност в същия срок, в който се погасява по давност неговият иск срещу отговорния за причинените вреди застрахован.

Доколкото ответникът отговаря в същия обем и по същите условия, както, ако в деня на настъпване на вредоносното събитие е сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, то и приложими спрямо претенцията против него са същите разпоредби. В случая е неприложима общата 3 годишна давност, защото вредите са причинени от престъпление, а за наказателното преследване за това престъпление е предвиден по-голям давностен срок. За основното престъпление, за което е осъден виновният водач и от което е причинена смъртта на родственика на ишците, а именно чл.297, ал.4 от НК на Република Сърбия е предвидено наказание лишаване от свобода от една до осем години. Съгласно чл.103, т.3 от същия НК наказателно преследване не може да бъде предприето след изтичане на десет години от извършване на престъпление, за което е предвидено наказание лишаване от свобода повече от пет години. Предвид горното и на осн. чл.377 от ЗОО погасителната давност за вредите от това престъпление спрямо отговорния причинител на вредата е 10 години/ако не се отчитат прекъсванията и спиранията, уредени в по чл.104 от НК/, а на осн. чл.380, ал.5 от ЗОО срокът е същият и по прекия иск против ответника. Исковете са предявени на 05.08.2019г., към която дата необходимият давностен срок не е изтекъл, предвид което и възражението е неоснователно.

Предвид съвпадане крайните правни изводи на настоящата инстанция с тези на първоинстанционния съд, решението на ШОС в обжалваните му части следва да бъде потвърдено. На осн. чл.38, ал.2, вр. чл.38, ал.1, т.2 от ЗА, направеното искане и представения договор за правна защита и съдействие от 10.01.2023г. на процесуалния представител на ишците адв.Я. Д. следва да бъде присъдено адв.възнаграждение, определено в размерите по чл.7, ал.2, т.5 от Наредба №1/04г. на ВАДВС, съобразно материалния интерес пред настоящата инстанция /общо 280 000лв., от които основателна претенция до размера от 200 000лв./ или сумата от 11 321, 43лв. На ишците от внесения депозит/общо 200лв./ за преводи по съдебната поръчка се дължи сумата от 142, 86лв. на осн. чл.78, ал.1 от ГПК.

На осн. чл.78, ал.3 от ГПК, направеното искане и представения договор за правна защита и съдействие от 27.01.2023г. ишците дължат на ответника разноски за адв.възнаграждение, заплатено в брой. Общият претендиран размер е 9 800лв. От ишците е направено възражение за прекомерност, което е неоснователно, т.к. този размер е под минималния такъв съобразно материалния интерес пред настоящата инстанция/280 000лв./, предвиден в чл.7, ал.2, т.5 от Наредба №1/04г. на ВАДВС и възлизащ общо на

15 850лв.Съответна на неоснователната част от претенциите/80 000лв./ е сумата от 2 800лв.На ответника не се следва заплатената по въззивната му жалба държавна такса, предвид нейната неоснователност.От внесения депозит за преводи по съдебната поръчка/общо 245лв./ се следват 70лв. или общо с възнаграждението 2 870лв.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №260004/23.03.2022г., постановено по гр.д. №317/19г. по описа на ШОС, **в частите му**, с които: **1** / Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати на Д. В. Д. сумата от 100 000лв. и на К. Д. К. сумата от 100 000лв., представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди - душевни болки от причинената при ПТП на 25.08.2015г. в Р.Сърбия смърт на Д. К. Д., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 24.03.2022г. до окончателното им изплащане; **2**/ Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати на Д. В. Д. и К. Д. К. деловодни разноски в размер на 97, 50лв.; **3**/ Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати на адв.Я. Д. при САК адвокатско възнаграждение в размер на 5 530лв.; **4** / Асоциация на сръбските застрахователи е осъдена да заплати по сметка на ШОС държавна такса в размер на 8 000лв., на осн. чл.78, ал.6 от ГПК; **5**/ са отхвърлени исковете на Д. В. Д. и К. Д. К. против Асоциация на сръбските застрахователи в частите им за осъждането на ответника да заплати на Д. В. Д. сумата, представляваща разликата над 100 000лв. до 140 000лв. и на К. Д. К. сумата, представляваща разликата над 100 000лв. до 140 000лв., представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди - душевни болки от причинената при ПТП на 25.08.2015г. в Р.Сърбия смърт на Д. К. Д.; **6**/ са осъдени Д. В. Д. и К. Д. К. да заплатят на Асоциация на сръбските застрахователи деловодни разноски в размер, представляващ разликата над 365, 70лв. на 609, 50лв

ОСЪЖДА Асоциация на сръбските застрахователи /“Удруженье осигуравача Србије“, Република Сърбия, гр.Белград, ул.“Трешњиног цвета“№1г, да заплати на адвокат Я. Д. Д. от САК, ЕГН *****, сумата от 11 321, 43лв., представляваща адв.възнаграждение за оказана на ищите Д. В. Д. и К. Д. К. безплатно адвокатска помощ пред въззивна инстанция, на осн. чл.38, ал.2 от ЗА.

ОСЪЖДА Асоциация на сръбските застрахователи /“Удруженье осигуравача Србије“, Република Сърбия, гр.Белград, ул.“Трешњиног цвета“№1г, да заплати на Д. В. Д., ЕГН *****, и К. Д. К., ЕГН *****, сумата от 142, 86лв., представляваща съдебно-деловодни разноски, сторени пред въззивна инстанция, на осн. чл.78, ал.1 от ГПК.

ОСЪЖДА Д. В. Д., ЕГН *****, и К. Д. К., ЕГН *****, да заплатят на Асоциация на сръбските застрахователи /“Удруженье осигуравача

Србије“/, Република Сърбия, гр.Белград, ул.“Трешњиног цвета“№1г, сумата от 2 870лв., представляваща съдебно-деловодни разноси, сторени пред въззивна инстанция, на осн. чл.78, ал.3 от ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване при условията на чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховен касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____